

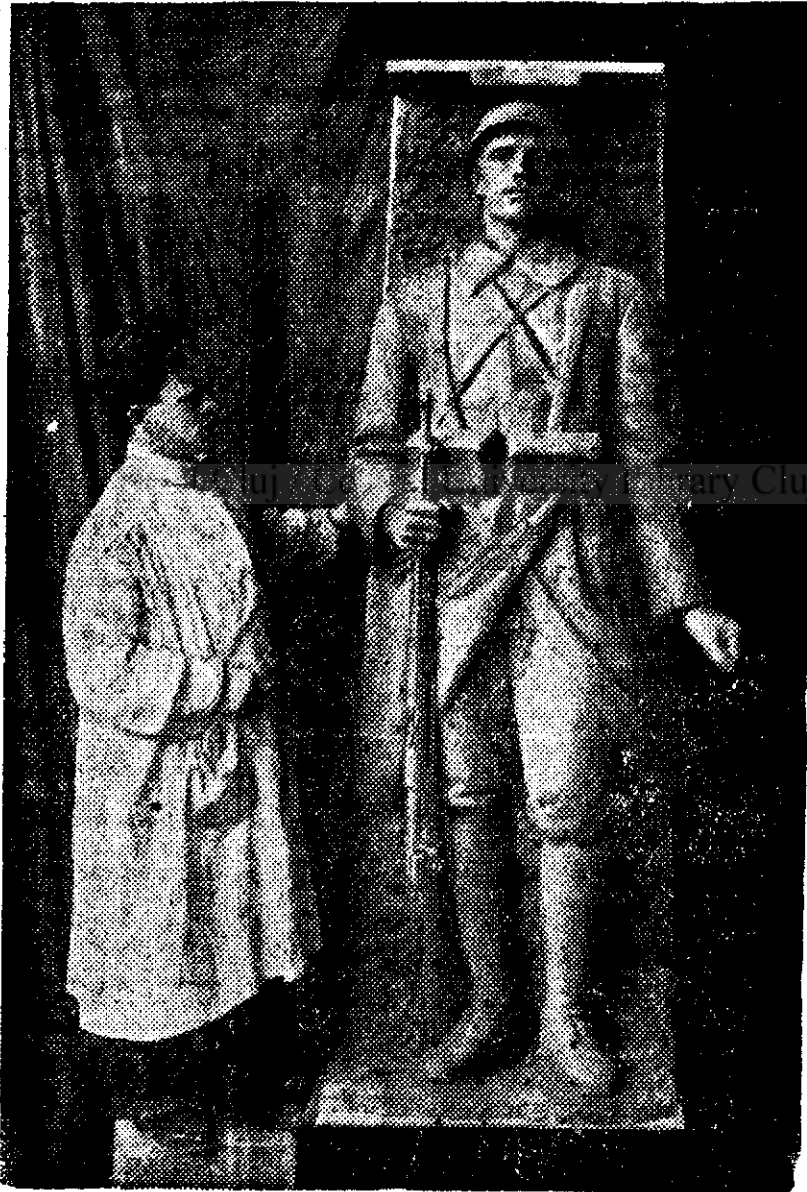
UNIVERSUL LITERAR

Director: STELIAN POPESCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
11, STRADA BREZOIANII, 11

REVISTA
SAPTAMANALA

PREȚUL 50 BANI
Abonament 26 Lei pe an

MONUMENTUL DELA BALILEȘTI (MUSCEL)

de sculptorul D. MATĂCOANU

SUMARUL:

Zile de iarnă	Al. Macedonski
Moarta	V. Demetrius
Potirul	Serban Bascovici
Dormia lui Neptun	Dr. I. Kiriac
La înmormântarea lui Macedonski (cuvântare)	Horia Furtună
Oa frunzele	Misonki
Melancolie	Al. Sabaru
Sonet	Florica Sim.
Rondel	I. N. M. Mirandy
Atitudinea germanului	N. Tinc
Leilah doarme	Av. Hatmanu
Ucenicie	George M. Zamfirescu
Aceiaș poveste	Const. L. Florian

și alte poezii, epigrame, poșta redacției etc

Costul publicațiilor în
„Universul Literar”
este următorul:

Inserții și reclame 1 leu
linia.

Anunțuri financiare, 75
bani linia.

Anunțuri de la institu-
țiile mari, cari nu cad în
categoria celor finan-
ciare 50 bani linia.

Anunțuri pentru Lote-
ria Statului Român, 25
bani linia, mica publici-
tate 5 bani cuvântul.

Celelalte categorii după
înțelegere.

Cărți etine și interesante la administrația ziarului = UNIVERSUL =

Se găsec de vânzare următoarele volume:

ALMANAHUL ZIARULUI „UNIVERSUL”

pe anul 1921. . . . . Lei 4.—

Memoriile Regelui Carol, 17 volume

colecția completă. . . . . Lei 10.—

Carol I Regele României. . . . . „ 2.—

Memoriile Princesei Luisa a Saxonei „ 1.50

Pășunile minunate ale lui Petre

Schlemii . . . . . „ 1.—

Regina Bucătăriei . . . . . „ 4.50

Conversațiuni moderne în 6 limbi. . . . . „ 5.50

Galătoria în India, 2 volume . . . . . „ 3.—

Dragoste din alte timpuri, 2 vol. . . . . „ 2.—

Tragedie cerească . . . . . „ 1.50

Doale venerice . . . . . „ 1.—

Aventurile unui călugăr. . . . . „ 1.—

Bună Navele, de Carmen Silva. . . . . „ 2.—

Rugăm a se adăoga porto pentru fie-care comandă.

CITIȚI ZILNIC „UNIVERSUL”

MARE ZIAR COTIDIAN
cu cele din urmă știri din
lumea întreagă telegrafice
și telefonice

ABONAMENTE

IN ȚARA:

Lei 30 pe 3 luni

„ 60 „ 6 „

„ 120 „ 12 „

IN STRAINATATE:

Lei 40 pe 3 luni

„ 80 „ 6 „

„ 160 „ 12 „

—50 Bani Exemplarul—

Directia unei reviste literare

foarte răspândită dorește a-și
pune coloarele, la dispoziția
d-ilor autori, de lucrări origi-
nale. Pentru amănunte scriți:
Orășianu, str. Academiei 5.

346

BLUZE și cusături românești

Strada General Lahovary
No. 76 ( )-na COSCO.

UNIVERSUL LITERAR

ZILE DE IARNĂ

Se 'nnoarează ceru-albastru,
Nici o floare, nici un astru.
Căci și cer ca și pământ
Pus'au vara în mormânt.

Toate frunzele-adorate
Sboară 'n vânti amestecate...
Corbi și ciori negresc pe sus...
Rândunelele s'au dus.

Fulguește de ninsoare
Pe pustiele ogoare,
Urlă crivățu'n copaci... --
Vai de oamenii săraci.

De la munte pân'la baită
Numai crivăț ce te saită;
Numai cer posomorât
Peste câmpul mohorât.

Bătătura e pustie
De belșug și veselie,
Și de-al verei cântec viu
Ori-ce suflet e pustiu.

Sus la stânele din munte
Pe zăoadă își fac pun.e
Lupi prădatnici și mișei... -
Vai de turmele de miei.

Peste tot numai zăpadă
Ce s'adună în grămadă
Sau se 'nparte 'n fel de flori
Sub al vântului flori.

Prin pădurea troenită
Nu e creacă ne'nflorită...
Dar în loc de ghtiocci
Pretutindeni e polei.

De prin cornuri iese fumul
Ce mereu își trage drumul
Sub al iernei cer sein...
Vai de cei fără cămin.

Prin orașe umblă'n sanii
Fel de feluri de jigani
Ce 'năuntru nici nu 'ncap
De samur și de sangeap.

Tot prin falnice locașe
Își duc frunțile trufașe,
Dar de nas, de nu ie-ajung!,
Subt mânuși au ghiare lungi.

Viscol. crivăț, nu-i atinge
Soba 'n veci nu li se stinge...
Sunt boeri sau boeriți
Vai de oamenii cinstiți.

MOARTA

Preoteasa își culcase mai de vreme copiii și nu se deslăpise de lângă Patul lor, până îi furase somnul. Clătina din cap muma: tristă, frântă și buzele i se mișcau în nestire, fără să roșeaască, fără să murmure; iar sufletul și mintea ei, ca învăluite erau într'un zăbranic des.

Sănătoși erau amândoi copiii, dar, cine știe? mâine, Poimăine moțma care se întinsese în tot satul se putea să dea o raită și pe la casa preotului, precum intrase în căminul cu străjnicie apărat de belșug și de orânduială, al moșierului.

Copii, oameni în putere, mulți, Prea mulți pentru un biet sat, secerase înțoașea.

Nu! nu! nici popa, nici nevastă-sa nu se bucuraseră de câștigul adus de atâtea înmormântări și ar fi fost bucuroși să aibă parte de nuntii și de boteze.

Lată aci era cimitirul, în preajma casei parohiale. Bocoțele străbăteau până în odăi și era destul să eși pe pr... să-ți întorci mai tare capul, ca să zărești o sumedenie de cruci, de noi moșiorne de câte cât ursul, de cununii și r... nunchiuri de flori vestejite curând.

Părintele Miron sedea singur, aplecat pe masă, cu capul lăsat în palma mâinii stângi. Preoteasa stătea în use, își privea îndelung șotul, necutezând să-i vorbească. Începuse să se înopteze. Ca sub o Porvară, preotul părea tot mai apăsător în scanni și ai fi zis că nu vede nimic înainte.

Nevasta pricepu că omul ei nu poate înlătura din naintea ochilor priveleșteea din ziua aceea: a fecioarei de optsprezece ani, fiica moșierului, albă ca de ceară, frumoasă ca o cadă și-a părintilor ei. Muma și tatăl răposatei își ieșiseră din minti. Volseră să fie îngropată de viu cu moarta. Cu ochii uscați, cu fețele frământate și străambe, parcă și cu

ele priviseră cât-va din marginea gropii, neînțelegând vădit ce se petrece. Apoi ca o furie îi apucase și a fost nevoe de multe brate tari, care să-i țină departe, când bulgării de pământ au început să cadă pe sicriu. Pe când preotul citea, plângând în casa moșierului, tatăl și muma fetei o gătiseră pe moartă zăbind, încât înghetase lumea care îi privea cu toate gjuvaericele lor, ca și cum moarta ar fi putut să se bucore de strălucirea aurului, a diamantelor și-a mărgăritarelor.

Atât copil avuseseră și-l iubiseră fără seamăn. Fără el, nu mai pricepeau bieții oameni de ce dănuiesc pe pământ, de ce-au agonisit; de ce mai este lume, soare și Dumnezeu.

Covârșit de tristete, încătușat în cugetări asupra nestatorniciei binelui pe pământ, cu părintele Miron. Iar fi priit să ploe din casa lui, alăturată bisericii și tîntirului, să vadă drumul pe care trec oamenii nepăsători să vadă zări depărtate, verdele câmpiei. Dar se lăsase noaptea și se făcuse întuneric orb. Cerul era tot înorat, fără semne de ploaie. Nici o adiere nu chema auzul. Ostenit, se ridică ostând și trecu de-adreptul în odaia de culcare.

De când cu moțma satul avea doi gropari. Aceștia, văzuseră multele inele de pe degetele moartei diadema de nestemate așezată pe creștet, un colan de mărgăritare. Li se umeziseră și lor ochii la o vreme răzbit de ialea tutunora; dar gândul că o avuție întregă va fi îngropată și că ar putea să fie a lor, fără ca să iaște vreedată cineva. Li se încuibase în minte de cum începuseră să acopere cu pământ coșciugul de brad. Lumea încease toată, ducând cu ea, tărand mai mult, pe părintii noșterii, istoviti, sfârșiti și răniți.

Rămăși singuri groparii în cetință lucrul, uitându-se unul la altul, iscodindu-se în ghiciră lesne gândurile, ar leași la amândoi.

— Nu-i păcat să zacă aici atâtea scule... nestimate?

Cealalt zămbi dintr'un colț de buza gânditor:

— Parcă feța ar mai putea să se fudulească cu ele..

— De! făcu cel dintâi. Bocrîi ăștia pe semne că n'au văzut nici odată ce s'alege din om, dacă-i mort!

— N'au nici o chibzuială. ăștia chiar că-și pierduseră mintea..

— Parcă i-am face v'om rău sau v'ro pagubă răposatei.

— Nici lor..

— Nimănua, adevărat. Nu, mai nouă bine. Am trei fete de măritat și tu ai două.. De la o fată moartă, ar trăi încă vii.

— Și la câte să venim? Să lăsăm pământul mai afanat..

— Ca să ne fie mai lesne treaba.. După miezul nopții. Trec eu să te iau de-acasă.

— Da.. Oare n'o să dăm de bănuț?

— De mine ar ține părintele mâna în foc!

Până într'amurg, groparii își făcură de lucru pe lângă proaspătul mormânt. Nimeni nici preotul nu se mai abătă în ziua aceea prin lăcașul morților și se lăsă noaptea, negră.

Cortul cerului de nori să mai spărsese peste noapte; lumina stelelor răzbătea puțin jos, arunca o searbădă paloare în văzduhul nemăsurat.

Cu un ceas mai înainte de miezul nopții veni ră groșarii în cimitir, zoriți să înceapă și să sfârșească înainte de zorile zilei, scoaterea luiul mult din groapă și punerea lui în loc, ca nu cumva să dea de bănuț.

Dibuiseră locul, pipăiseră cu mâinilor lor bătătorite marzi-nle gropii și începuseră să dau pământul afanat în lăcaș cu

cazmales. Rare ori în bezna dintre trupurile lor apropiate, plecate, li se atingeau cazmalele, înflorând tăcerea grea. Nu auzeau decât un târâit de greier departe și răsufierea lor, stăpânită.

Avea spor la lucru. Dumnezeu îi ajuta. Slab luminata noapte le era prielnică. Ar fi fost nevoe de mal multă lumină. Se rugau în gând de Măca Domnului să i ocrotească. Puterea cu care lucrau îi înălțase, îi asudase ca și înțelegera isprăvei lor groaznice. Munceau fără preget în să, pînă de ravnă.

Era mult mai ușoară munca asta, de cât cea de peste zi, când săpau în telină vîrtoasă. În două lungi ceasuri ajunsese să dea de sicriu. Se simțiră să scoată numai de capul, cu degetele cîngi în dreapta și în stînga lui. Dar nu săpaseră bine de jur împrejurul cosciugului. În fundul gropii, amîndoi, cu răbdare, pipăriră. În partea de pînă picioarele răposatei era mult pămînt pe cutia de lemn lungă. Parte îl scoaseră afară. Parte îl dară în lături, orbeste zorii.

Niveau loc unul de altul, ca să tragă dintr'o singură parte capacul, din partea unde odihnea capul moartei, amîndoi.

Cu picioarele răschirate, un picior în dreapta, altul în stînga, apropiați tovarășii unul de altul, traseră de capac cu putere, cu fărîmarea dinților strănși cu desnađejde.

Guele cu care bradul era prins în braț scîrtăiră scrîștură, în desprinderea de la locul lor. Groparii stătură cîtva înlemniți, cu bătăi de inimă pripite în piept. Cumplită ispravă săvârșeau! se gîndeau fiecare din ei. „Ajur-tă-ne Doamne! nu ne lăsa! Ce i folosește moartei o avere?”

Și mîna unuia din ei se întinse spre celălalt ca să-i simtă că e acolo, ca spre un scîmbiu.

— Tu m'ai auzit? întrebă tovarășul.

— Măi oftă înăbușit celălalt. Măi, hai încă odată, că izbutim..

Și traseră iarăși, cu degetele de astă dată pe sub capac, ajutate.

Capacul eși din cue pe o mare întindere căscat tare în partea dinspre creștetul moartei, dar rămase bine prins în celălalt capăt unde încă mai era mult pămînt de-asupra.

Acum aveau să cotrobăiască în sicriu, s'o vadă pe răposata și s'o prade. Or cât ar fi cineva de obișnuit cu dușii de pe lume, îi trebuie mult curaj ca să i despoae de ceea ce li s'a hărăzit lor. În groapa lor, în tăcere și noaptea.. Oamenii își azează spinările, mișcându-și-le, ca să și pună mușchii la loc; — se sprijinera trîgînd.

Chiteau să treacă pe după sicriu, făcuseră anume la sapa, și să se chioască așa ca să poată scoate. Ca să culeagă tot ce era de preț pe bratele și la gâtul moartei aveau să aprindă o făclioară păstrată din săptămîna Patimilor. Dintre peretii apropiați ai gropii, lumina firavă n'avea să dea afară, să fie zărită.

Erau încă în picioare, hotărâți, când un geamăt. Porți din cosciugul deschis. Un geamăt!

Groparii se izbiră cu spatele de peretii gropii, cu mîntea oprită scurt interpenită. Un oftăt, omenesc. Purcese din sicriu, încă odată.

Profanatorii, ca rezeziți de locu pe care călcău tîsniră afară din mormîntul adînc de un metru, prin partea unde se repauzau picioarele moartei.

Sgomotul călcării lăcașului său de scînduri și al sării de pămînt de sus în mormînt ajunge într'un fel la urechea celei care fusese numai lesinată.

Trecu o vreme, fără ca în gropata de vie să se miște, să murmure să ofteze. Aerul rece al nopții pătrundea pînă la

ea; pieptul începuse a se mișca, fata a se înviora de nevăzută mișcare a vieții.

Capacul sicriului se mai închisese puțin, de când hotii îi călcaseră.

Ca un fior străbătu corpul sortit putrezării. Mădularele își simțiră parca legătura dintre ele. Porunca mîntii sosește greu, în istovirea de îndejungată zăcere și de soma sub tălhană.

Fără judecată sub înfrîurirea numai a aerului trupul se mișcă încet pe locu; și simți de odată nevoia să se ridice, la mai mult aer. Viața birăia singură, fără călăuzitor. Ochi se deschiseră; dar nu văzură de că; negru, și atunci mîna se întinse, ca să afle de ce este atîta bezna înainte văzului. Pipăitul întelese că e o piedică. Atît, — care, n'o știa. Simțurile se ajutau între ele, ca doi bețivi căzuți într'o hrulă în nedumerire și buimăceală.

Tot mai mult, pentru tot timpul, cu fiecare clipă ce trecea respirau plămîni. Și, precum se face totdeauna mai mare întunericul pe lume înainte de ivirea treptată a zorilor, așa fu cuprins trupul de o nouă și totă nesimțire, zăcere, pînă să se trezească mîntea.

Fleapăle căzură grele, mîntile întinse cîtva moi, se olinjiră iarăși de-alungul trupului, fără pipăit. Numai respirația se urma, lungă înceată, sorbitoare.

Ca într'un beci o searbădă rază de lumină, începu să se lămurască mîntea copilei. Și iarăși mîntile se mișcară, simțiră vecinătatea tare a cutiei de brad și pleoapele se întredeschiseră.

Ca o nemulțumire începea viața. „Mamă...” îngîmă copilul. Și întrebarea, semn că viața avea un trecut pe lume, n'începea acuma, se ivi. Unde simți...”

Și îndată trupul tot sub porunca grijii a mîntii, prinsă putere, se încordă destul de tare, se ridică pe jumătate. Capul împinse capacul plecat și îl deschise mai mult. Sunete se înceară: a) cneilor se se desprin-

deau lenșe acum și al țărâni
ce curgea stânjenită de pe ca-
pac.

„Unde sunt?...“ se repetă,
cu tărie de astădată, întrebă-
rea, și, pentru că fata simțea
mereu capacul la creșterul ei
și, nelămurit, închisoarea
strămtă în care se află, se
ghemui pe genunchi, scoase
capul, dădu de peretii reci
pludați, se strecură în afșșrit
afară, în groapă pipăind me-
reu cu mânișe pământul din
juru-i găfăind, cu ochii în zar-
dar holbați, căci nu vedeau

Făptura omenescă înțelese
unde se află. Minte ei fu nă-
vălită dintr-o dată de amintă-
rea zăcerii pe patul de moar-
te. Se prea putea să fi fost în-
gropată de via, să fi fost cre-
zută moartă! Parcă un an
trecurse de când zăcuse, de
când știa că este în casa pă-
rinților în camera ei...

Tremurând din tălpi până
în creștet, în picioare acum pe
sictriul ei, gata să cadă moto-
tol în mormânturi, să moară,
se încordă totus de spaimă,
ca să lasă din groapă.

Era până la brâu ășită afa-
ră, în adierea de aer întremă-
toare. Întinse bratele la
noroc, căutând să aduce cu tă-
rie ceva, ca să se tragă afară
de tot. Nu găsea; gema, elăn-
tănind din dinti. Mormanul
de pământ de lângă groapă
cădea treptat, se scursea sub
bratele ei sbătute de-asupra i
și ea îi smtea curgându-i pe-
ste rochie, intrându-i în pan-
tofilii albi de atlas, trecându-i
de glosne. Țărâna mărunță,
bulgări, cădeau peste festul
ei locaș de veți, cu șgomot în-
fiorător. Ea își trăgea mereu
picioarele din țărâna ce i le
ingroapă și, ajutată de sporul
de pământ căzut peste cosciug,
se înălța.

În sfârșit, mâna ei dreaptă
găsi și se prinse de un trunchi
de pom gros abia de două de-
gete. Mâna stângă veni și ea
să se prindă și, sleindu-și pu-
terile greu încercate, fata iz-
buti să se tragă afară din
mormânt.

Rămasă câțva acolo, întinse

De jos, ca o scândură, era isto-
vită. Dar șederea pe pământul
reavăn, înrouat, în aerul
vii al nopții răcoroase, nu îi
nu mult și ea se trezi iarăși.
Grija, din mintea ei, prive-
ghea; atipise numai, se trezise
grabnic.

Copila se simți pătrunsă de
frig până la măduvă. Tremu-
ra ca gălătită de friguri. Știa
limpede însă că trebuie să fu-
gă să se ducă de-acolo, că a-
colo-i cimitirul. Florii care o
cubreerău, puterile cheltuite,
nu-i îngăduiau să fugă, pre-
cum ar fi vrut ea. Cu voia ei,
închidea ochii, ca să nu vadă
cum-va locul de spaimă.

Se sculă în picioare, slujin-
du-se ca de razim de sovăelni-
cul pom, care îi folosise atâta.
Fu nevoie de vedere; deschise
ochii, ca să se îndrumeze.
Noaptea nu mai era de tot nea-
gră. Fata începu să-și dea se-
ama în ce parte se află. Recu-
noscu biserica, împresurată
de arbori, după turlele ei de
intuneric; recunoscu numai de
cât casa parohială.

Și o speranță, ca o bucurie,
i învălui mintea și făcu să-i
bată inima. Voi să se repeadă,
dar se clătina, se potieni în
fusta ei de mireasă, căci era
gătită ca de nuntă, și o bucată
mare din poale i se rupsese di-
nainte.

Se rezemă de alt copac
înalt și puternic acesta. Se o-
dihni. Frigul din oase i se pă-
rea că o va ucide. Iacet, cu o-
preli dela pom la pom, mereu
cătrecă casa, preotului, ajunsese
fata la prispa locuinței ome-
nești.

Se gândi însă, că oamenii
din năuntru, către care ea ve-
nea ca la un îlman de mân-
tuire, n'aveau s'o primească,
aveau să se sperie de ea. Să
sadă pe prispa, până la ziua,
ar fi înghețat, i se părea, și
sar îi îmbolnăvit de moarte.
Să scap; odată chiar din mor-
mânt și să te întorci de gra-
bă de unde-ai plecat, nu! Avea
să strige! În casă era lumină
mică de candelă... Preotul era
un om bun, cucernic...

„Părinte!“ strigă ea, culca-
tă pe trepte sprăjinindu-se în
mână, cu capul întins către o
ferestra.

Dar vocea ei abia se auzea.
„Părinte!“ dar nici de astă
dată nu se auzi vocea, precum
socotea ea că se poate auzi.

Îngropata de vie se țără pe
trepte, veni până la ușe. Ușa
avea geamuri după cari nu se
veea însă nimic înăuntru, în-
treau fiind întuneric. Se re-
zemă de zid și, după o răs-
gândire, bătă cu degetele în
geamul ușii. Ascultă. De foar-
te departe străbătea un scâr-
tăit de car. Deci ea auzea! Nu
asurzise în groapă. Din casă
însă nu venea nici un răspuns,
nici un șgomot.

Ciocăni iarăși, mai tare. Ge-
nunchii i se încovoiau. Fata
se simtea că leșină. Si-acu par-
că se auzea o mișcare în casa
locuinței!

Preoteasa se destentase la
bătăia a doua în ușe. Se mira-
se, se întrebăse cine să fie. Se
putea foarte bine să fie un
câine de prispa. — dar acela
n'ar fi ajuns până la geamuri.
Ciocănea un om! Poate-i che-
ma care-va pe bărbatu-său;
un creștin trăgea să moară...

Femeia se frământa în pat,
nehotărâtă, încă înfiorată de
jalea și de temerea, semănate
în sufletu-i de îngroparea iu-
cei moșierului și de primejdia
tufosului.

Părintele Miron se trezi
și el.

— Ce-i întrebă dânsul.

— Parcă-a bătut cineva în
ușa din fată.

În clipa aceea se auzi deslu-
șit o bătăe. Inviata ciocănea a
treia oară.

— Vezi cine e... făcu Mi-
ron.

Preoteasa se dădu jos din
pat, își luă în picioare papușii,
pusi la îndemână. Intră în ag-
treul, care avea geamuri spre
drum. Ochii ei cercetători gă-
siră la prima aruncătură pe
mocașii de noapte.

Repede, femeia închise ușa
la loc, tipând, dând huzna în-
poi, peate bărbatu-său.

— O stație Miroane!

— Taci că sperii copiii! se răsti bărbatul.

Noaptea tocmai începuse să și înălbească zăbrănicele negre.

Părințele se sdujuse la țipătul soției, dar se împotrivi pe dată fiorilor și roști cerșăget:

— Muerea-i tot muere!

— Am văzut-o, Miroane! Nu te duce!

Se făcu tăcere. Părințele pregeta, trăgea cu urechea. Ca un geamăt slab veni de afară.

— Auzi! Nu te duce!

În lumina de candelă din lăcașul lor, soții se vedeau unul pe altul. Preotul era înlăunecat, gânditor dar înboldit să nu stea locului, ci să vadă ce este. Ca să facă nevestă-sa și să se audă scâncelele dureroase de afară, el pușu un deget la gură: „sst!” Înfarșe apoi capul către iccă-nă, făcu domă crezi și cu pași mari se îndreptă către antreu.

Deschise ușa fără șovăială, cu capul întins înainte.

— Cine? habni vocea lui,

aspră, tare, îngroșată de temere.

Și în gându-î, preotul zicea: „Doamne, tu ești stăpânul cerului și-al Pământului și-al duhurilor rele, iar fără voia ta nimic nu se face...”

Părințele văzu stafia albă. Nu mai păși, se simți încețat locului, în antreu. Dar numai de cât își aduse aminte de îngropata din aiun, de fata moșierului. Erau oare pe lume stafii?

Arătarea se stese de ușe, gomea slab. Cine și ce putea să fie ea? Ziua începuse să se urate cântaseră cocosi... Totuș, cu tot ajutorul Domnului în spirit, părințele Miron sezu un crâmbel de vreme ca o stână de piatră, în antreul cu geamuri.

— „Pă... rina...” desluși bine auzul încordat.

Preotul se repezi afară: era chemat ca slujitor al Domnului așa cum Salana și duhurile rele nu cutează a chema într'ajutor, iar vocea era hotărât omenească și jalnică.

Ochii lui scormonitori se în-

fisseră asupra stafiei. Se putea să fie Miorita, fata moșierului.

— Cine ești? întrebă răgușit, preotul.

Mănile lui se grăbiseră să prindă trupul arătării și să aducă încredințarea că e om cel cuprins de ele. Răspuns la întrebarea lui nu venea; stafia cădea istovită; capul i se frângea pe spate.

Un strigăt grozav egi din pleptul Parohului, de o bucurie în care încă era spaimă și de cumplită nedumerire. Brațele lui coprinseseră trupul feței și ridicară. Omul puternic sufla ca înăbușit și, tinând strâns la pieptu-i trupul copilei, izbuti, în sfârșit, să strige:

— Marando! nevastă! Dumnezeu a făcut o minune! E Miorita!

— Vai de mine, Miroane! se spăimântă soția care sezu se pe aproape.

— Este ea, și e vie! Numai să trăiască...

V. Demetrius

POTIRUL

Azur topit în lacrimi: Poozie...
Tu care 'n ochii mei te oglindeai
Când ți-am zămbit, din suflet îmi zămbeai...
Și sufletu-mi descăturat l'ai rățocit
Prin infinit...
A fost destul să prind aripi o clipă
Ca să străbat o veșnicie o...
Avântul meu notăr murit, înflăcărat,
Topea în suflet aurul curat...
O, dar comoara mea era prea grea
Și 'n spre pământ comoara mă întorcea...

Și m'am întors ca să-mi suradă trecătorii...
Mi-am smuls din suflet aurul răcit,
Dar nici un trecător n'a mai zămbit
Căci ei treceau ca tot ce-i trecător...
Și i am cerut lui Phidias o dalta,
Și de-atunci cu lumea la o laltă
Am tot cioplit, mereu am tot cioplit
Sculptând în aur scump tot ce-am iubit...
Și 'n truda mea pe mine m'am uitat,
Și-am zămislit din aur un potir
Cu lacrimi limpezi încrustat...
Vi l'am întins la toți... n'am iost avar...
Am pus în el azur și humă...
Sorbiți dintr'insu-al vieții strop amar

Și-a fericirei spuma...
V'am dat potirul plin la toți, n'am iost avar...
O, dacă-l veți ciocni cu alte cupe
Veți auzi dintr'insul cum se rupe
Vibrarea sufletului meu...
Și dacă 'n mână 'l veți simți prea greu
Să vă-amintiți de truda mea când l'am sculptat,
Iar dacă-l veți simți ușor
Să vă-amintiți de mâna mea
De mâna care vi l'a dat...

Și 'n ziua când voi fi ca toți
De oosa vremii secerat,
Am să vă las potirul cald ca o jurere,
Scnor ca sufletu-mi care-a cântat
Și a plâns un Miserere...
Vibrând ca inima-mi ce s'a sbătut,
Și 'ntredeschis ca buzele 'nsetate
De buze 'n veci nesărutate...
Atât am să vă las și eu, e tot, tot ce-am avut
Iar viermilor am să le-arunc un trup sărao...
Dar sufletul care-ar putea să cânte înoc,
Oh, sufletul din mine
Ce am să-l iac?!

Serban Bascovici

CA FRUNZELE

*Ca frunzele ce toamna cu aur le stropește
Ș'n plâns duios și jalnic de ramuri se desprind,
Și visul meu tot astfel pe veci mă părăsește
Și jude fericirea se duce hoholind.*

*Iluziile pierdute în stoluri mă 'mpresoară
Conund singurătatea din sufletu-mi cernut
Și 'n danțul lor sălbatec îmi amintesc o seară,
O cupă trecătoare dintr'un amurg iubit.*

*Sub cer cu flori de aur și lună plângătoare
Ce-și tremură vecia torcând fir de argint
Noi râdceam prin codru și 'n murmur de izvoare
Ne ialmăceam iubirea, cu vorba ce nu mint.*

*Dar mică-i fericirea și 'ncet trece durerea
O mare 'nfuriată cu cer posomorât,
Pe valuri nu rămâne plutind de cât iubirea,
O vie amintire, un ideal pierdut.*

*Durerea prin speranță devine mai ușoară
Iubirea dă vieți un farmec răpitor,
Dar... când o floare moare și visul nostru zboară
Cu ea ne ia speranța și poate ori-ce dor.*

Mișonki

MELANCOLIE

*Versurile mele toate
Triste fi-vor de-azi noapte
Ca doi ochi pierduți în zare
Ca și gândul tău cuminte.*

*Versurile mele toate
Nu vor fi mânunchi de roze
Căci sunt triste ca și floarea
Unei gingașe mimoze.*

*De-i căta să vezi cascada
Stropi de rouă sub petale
Triste 's versurile mele
Ca și gândurile tale.*

*Versurile mele toate
Pururi triste vor să fie
Căci pe veci în al meu suflet
Ai sădii melancolie.*

Al. Sabaru*)

*) A cărui piesă de teatru „Cain” se repetă la Teatrul Național.

De la înmormântarea lui Alexandru Macedonski

— Cuvântarea d-lui Horia Furtună —

Te-a doborât și moartea,
Maestre.

Maestre iubit și bun vesnic
avântat și entusiast, tu, făuritorul
atâtor versuri de sidet atâtor
linii de armonie, atâtor
clocota pasionate, Maestre, tu
care ai fost invins de viață,
acum ești invins și de moarte!

Te-ai luptat și cu viața și cu
moartea. Amândouă, ea și oam
nenii de reie, ti-au fost dus
mane. Cu fata palidă, cu tâmp
pleje reci ai ajuns la pragul
vesniciei. De acum nu mai ai
griji. Iată: iarna ti-a făcut pa
tul, ti-a întins oarșoaful alb
în care să-ți culci și să-ți al ni
suferința.

Maestre dragă, tu nu poți să
a vezi acum când suntem a

dunați pentru ultima oară în
gă ține, tu nu simți câtă tris
tețe ne scaldă, cât e revoltă ne
înțeleșază pumnii, câtă po
somorâre ne încrunță fruntea.
Tu ai dorit o soartă mai bună
poetilor pe lume. Lumea însă
lasă să moară pe acela care i-a
strigat în fața poezia: Am
cinci copii!

Acum când numai întuneci
pe nimeni, o să ti se editeze
operile o să ti se joace piese
te, o să ti se ridice busturi
ce n'au vrut oamenii răi să te
hucuri și tu în viață cu sule
tul tău în care rămăsese în
crederea de copii!

Maestre dragă, astă noapte
aproape că nu am dormit. Am
cîtit împreună cu Pillat ver-

surile tale. Am stat de veghe
lângă sufletul tău. Am deschis
ca Pe niște cărți de rugăciune
versurile tale și ne-am rugat.
Le-am citit și ne-am rugat
pentru tine și pentru noi. Ne
am rugat în fata atâtor icoane
vii, ne-am rugat în fata ste
pei nemărginite ce de ceruri
se isbeste alergând spre rășari
— ne-am rugat în fata dea
jurilor pe care fecioarele în
mâini cu amforele goale își
umplu ochii de senin, pe când
Anacreon înaltă ode și dialo
gează Theocrit — ne-am ru
gat în fata albastrei mări ce
se despică spre a primi prib
șia ta. — am ingenuchiat și
rugaând toată lui Cretus din A
vatar — și am totvii apoi a

mili inspirația la îngrădă ur-
mându-și printre astre, perihel-
lia. Cu cât citeam eu atât ne
pătrundea ca frigul în oase, o
dure ascuțită și nefermă și
dureri ascuțite ne încercu-
leau ochii. Nu vom mai vedea privi-
rea ta blândă nu vom mai
auzi vocea ta încrezătoare în
frumos, nu vom mai fi înpre-
șurii tău în secolele acelea lungi;
de vorbă și de visare când i-
nima ta bună ne împrietenea
pe toți și când aerul celei mai
înalte poezii ne pătrundea în
suflet împinzându-l. Ti-am re-
sitat astăzi noaptea versurile
toate, toate, căci fantăna ver-
surilor tale a secat.

Am ieșit apoi în stradă, târ-
șu, ca în vremele când ieșeam
de la tine. Călea era albă, al-
bă ca și câmpia în fața căreia
scumbea poetul în noaptea de
Decembrie, albă ca neasămur-
ta înflorire de zăpadă sefere-
ră pe insula Lewki, albă ca
mărgăritarul ce fermecează
halta Mânăstirei, albă ca su-
fletul tău.

Oe-ți pasă, Maestre! Neferi-
căt în viață tu ți-ai definit cu
o dureroasă multumire sufle-
tul tău. Tu știai că versul tău
va trăi cât va fi o limbă româ-
nească. Și scriai cu amărăciu-

nea omului tinut departe de
gloria meritată și lipsit de
multumirile cuvenite, scria
încrezător că din cocciugul în-
chis aproape țese zbor de biru-
ință și că moartea va schimba
pe învinsul jalnic în măreț în-
vingător.

Legile fără de inimă ale firii
vor să amestece printre amin-
țirile noastre, imaginea frun-
ței tale galbene, a pleoștelor
tale învinse și a mâinilor tale
înodate pe piept ca să-ți pă-
zească inima în drumul cel
lung. Nu ne adevărat. Măscă ta
de mort nu e adevărată! Tu
rămâi tot undeva, aproape sau
departe, răspândit printre noi,
printre fiorii nostri de viață
curată; aproape de noi; vocea
ta metalică și gravă ne răsună
încă în urechi, la flacăra vor-
bei tale potolite și adânci ne
mai aprindem încă luminile
visului nostru lăuntric.

Pe tine nu te-a doborât ur-
gia vainică și vijelioasă a
soartei.

Cine ni-te arată vremele
culecat în mijlocul convoiului
acestuia jalnic de Noembrie,
cine? atunci când pentru veș-
nicie e Mai, e Măi și tu ești
încă tânăr sub înălțimea inste-
lată?...

Și totuși e noaptea de Noem-
brie, Maestre!

„Dennăzi în spre seară visa-
sem că murisem“.

Nu mai e loc pentru vis. Nici
odată n-o să-ți mai auzim ver-
surile; nici odată. Ne-ai lăsat
pe drum de iarnă fără binecu-
vântarea, pretutindeni de fa-
ță a geniului tău.

Și e la noapte, Maestre dragă,
— ca și în noaptea de Noem-
brie, vei putea fugi de sub nă-
vala viermilor. Vei părăsi tru-
pui și te vei înălța: vei vedea
sub cenușa albă a cerului de
iarnă Bucureștii în care ai su-
ferit atâta, vei pleca apoi spre
alte zări, vei vedea cum „Pom-
peia zace moartă la costul u-
nui drum“, te vei contopi cu
azurul Italiei, cu parfumul
portocaliilor, cu florile de li-
liac și cu cântecul de privi-
ghetoare. Sufletul tău va fi
pretutindeni unde e poezia.

La noapte.

Dar mâine dimineată nu vei
mai putea retrăi poezia ta, și
atunci când se îngână ziua cu
noaptea nu te vei mai destep-
ta din vis ca să te simți iarăși
om și ca să privești cum în lu-
mina vânăta a zorilor, cele
din urmă frunze se scutură
sub vântul toamnei.

SONET

*Filinta mea ai eucerit-o 'ntreagă;
Nimic nu poate dorul să-mi înfrâne
Intr'un noian de legături păgâne,
Iubirea mea se naște și se 'nchiagă.*

*Figura-ți vrea privirea mea s'allne,
O știi dar mintea-ți n'are să'nțeleagă,
Ce greu e lanțul, ce de-un timp mă leaga
Cu sufletul cu mintea mea de tine.*

*spre visu-mi sfânt, ori-când, ceva mă chiamă
Un dor ascuns, — o amintire vie, —
O patimă, — o lacrimă, — o teamă,*

*Te voi iubi mereu; ce-o fi să fie!...
Căci ne'ncetat tmi dau mai bine seama
Cât m'am legat de tine ne vecie.*

Rondelul vieții

*Taina vieții e o carte
Ce cu vremea se citește;
Mulți de-o'ncep, de ea n'au parte,
Căci sfârșitul le sosește.*

*Alții, chiar de au și parte,
Taina vieții nu-i momește,
Căci nu știu că e o carte,
Ce cu vremea se citește.*

*Timpu 'n cutele-l deșarte
Taina vieții ne-o oprește;
Dar ori-cât: dorința crește...
O s'afle, ce știm în parte:
Taina vieții e o carte.*

I. N. Minculescu-Mirandy

DOMNIA LUI NEPTUN

de Dr. I. Kiriac

CAP. IV.

Iarăși drept recompensă pentru ajutorul dat contra lui Saturn, Jos face pe Neptun în căsătorie pe *Amphitrită*: după unii fiica Zeului marin Ne-reu iar după alții a Oceanului cu Doris, și care reprezintă le figurat însăși marea, astfel că poezii prin sânul și spatele Amphitritei înțeleg suprafața și adâncimea mării. În ajutorul lui Neptun au fost Delphinii, care au înduplecat pe această Zeiță ce jurase a rămâne pentru totdeauna virgină, astfel: pe când dansa eșise din mare și sta întinsă pe verdețea malurilor contemplând natura, unul din delfini aruncă la picioarele ei un

pra Amphitritei, căci ei n'avea nfrmic atractiv pentru o virgină idealistă cum era această Zeiță. Deci fiind adementă de cuvintele Delfinilor, primește propunerea, iar Neptun împreună cu ea încalecă atunci pe Delfini (fig. 8), și o conduce în locuința sa din fundul mării Egea, unde avea un strălucit palat de cristal. Neptun drept conștiință către Delfini: pe lângă ce le-a dat un loc de onoare în constelația nea cerească ce poartă numele lor, le-a mai dat și privilegiul să nu fie pescuiți sau vânați de oameni, ci să aibă rangul de regi ai peștilor. Din această căsătorie a lui Neptun s'a născut *Triton*, unul din principalele divinități ale mărilor, care repre-

se opreau pe orice călător făcându-l să moară de foame prin faptul că uita să mănânce absorbib fiind de dulceața cântecului lor. Ele aveau pene aurite ca să poată pluti pe mare. De cură lor numai *Ulyse* a scăpat: ceea ce a provocat și precipitarea lor în mare din vârful unor stânci unde se aflau, de aceea oracolul le prezisese, că un singur om de vor scăpa cu viață trecând pe acolo, ele vor pieri, (vezi *Odyseea*).

Neptun era cel mai puternic Zeu după *Joe*. El cu tridentul ce ținea în mână putea să turbure sau să liniștească mările, iar în același timp să provoace și cutremure de pământ făcând să iasă din ape oricâte insule ar fi voit.

Neptun (de la *mare, regare, a înota*), era fiul lui Saturn și Rheca El a scăpat să nu fie înghițit de tatăl său printr-un artificiu al mamei sale, dând soțului să înghiță o găină zicând că asta a născut. După aceasta Neptun a fost accusat în mijlocul unei turme de miei, unde era hrănit de Arce în calitate de doică la izvorul unei fântăni din Mantinea și care fântână s'a numit apoi *Arceea*, ce însemnează fântâna mieilor.

Deși frațe cu Jupiter, totuși gelos că n'avea puterea lui: a voit să-l dețroneze.

Această gelozie ce rodea înțina lui Neptun creștea și mai mult atunci când *Joe* în calitate de rege a tot puterajele îi vorbea cu mândrie, severitate și multă seriozitate; așa că Neptun era nevoit, vrând nevrând să se arate îndatoritor către frațe-său, mergând până a da îngrijire calilor lui *Joe*, în hământu-i dela carul său, când pleca or se întorcea din multele excursiuni și inspecțiuni ce avea obiceiul să facă.

Acest lucru simbolizează, că în natură totul o sub stăpânirea marelui zeu din Cer, care e singurul suveran și independent din întreaga lume.

Fig. 8. Neptun și Amphitrită. (După Rubens cel mai celebru pictor din școala flamandă 1577-1631)

mărgăritar de o marime și frumusețe rară, spuidu-l că o trimis din partea lui Neptun drept admirațiune pentru frumusețea ei desăvârșită, adăugând în același timp anorul pasionat ce ei are pentru dansa. La rândul său, celălalt delfin îi descrie toate bogățiile stăpânului lor precum și toate fericele ce o așteaptă, dacă dansa ar consimți să îl ia în căsătorie.

Elecțiunea acestor Delfini a răsunat să disipească proasta impresiune produsă de Neptun și

zintă simbolul urzelului mării și la sunetele trompetei căruia apele se retrag imediat. Unii spun că el avea forma unui monștru, jumătate om-jumătate pește. Dânsul, împreună cu *Ne-reidele* făceau parte din suita lui Neptun. Aceștea în număr de 50 aveau și ele puterea să a-gite sau să liniștească apele mării. Toate erau foarte tinere, frumoase și umblau călare pe Delfini. La acestea se adăugau Sirenele, sau Zânele mărilor, cari prin cântecele lor melodice

De altfel Neptun, în mândria lui, a dus multe lupte și certuri. Astfel a pretins Corințul în contra lui Apolo, insula Naxos contra lui Bacchus, Argolida contra Janoni, precum și Egiptul contra lui Joe, cerând ca toate aceste orașe să fie dedicate lui. Acelaș lucru s'a păreut și cu Minerva pentru numele ce trebuia dat Ateiei. În consiliul Zeilor însă Joe hotărăște, că premiul se va da aceluia care va oferi lucrul cel mai folositor oamenilor. Atunci Neptun, izbînd pămîntul cu tridentul, face să iasă un cal cu ochii scânteietori, coama shurrită, gura

zburliată și loviturile cu picioarele reprezintă simbolul fluctuațiunii valurilor și furia mării. Neptun avea un caracter fără milă și răsbunător. El a înălțat un monstru care a pustit Troada ; el a trimis monstrul ca să stăpînească pe Andromeda și tot el a speriat caii lui Hipolit omorându-i. Dăneul în războiul dela Troia a fost de partea Grecilor ajutându-i să obție victoria, când Iasonul a adormit pe Joe pe muntele Ida (vezi războiul Troei). El a persecutat pe Ulise fiindcă scosese ochiul lui Polifen ce era iubitul său fiu. (Vezi Odiseea). În fine Neptun

zând amărăciunea mării. Serbările acestea erau grandioase la Roma, dar mai ales în Grecia la istmul de Corint unde Neptun avea un mare templu și o colosală statuă de aramă. Serbările date în onoarea lui Neptun, se terminau printr'un mare ospăț dar fără nici un servitor, așa că oaspeții se serveau fie căre pe seama lui și cum putea. Pentru acest cuvînt, oaspeții aceia purtau numele de monofagi: adică cei care mîncău singuri, fără a fi serviti.

Locuința lui Neptun era în fundul mării Egee într'un palat de cristal și unde își ținea în păstrare caii marii, ce erau albi ca zăpada, lui ca fulgerul, avînd coadale de aramă și coamele de aur. Uneori eșea la plimbare într'un car în formă de scoală și tras de 4 delfini. Fruntea lui era încinsă cu o diademă, iar ca mare suveran al mărilor, el cu o mîna porunceă liniștea valurilor furioase, iar în cealaltă mîna ținea tridentul ca emblemă a puterii sale puteri asupra mărilor, fluviurilor și fântănelor.

Cînd Neptun vrea să-și părăsească locuința lui umedă, atunci fiind îmbrăcat cu o haină de aur se urca în car, iar cu biciul său miraculos ținea pe cai să-l conducă puținînd pe pajiștea lichidă a mărilor (fig. 9). Toti monștrii eșiau atunci din adîncimea mărilor, și recunoscînd pe al lor rege săltau de bucurie împrejurul lui.

Oceanul își desfăcea și el ici colca undele sale, iar Neptun sboară cu ușurință, fără ca osia de aur a carului să se aude de valurile spumegînde.

*Neptun, d'un coup d'œil iran
qu'ilise les mondes,
Court, vole, et sur son char
roulant sous un ciel pur
De la plaine liquide il effleure
L'azur.
Delille*

Neptun era numit de Greci *Poseidon* : dela *posidy*, ce conține ideea unui element lichid ; deci Zeul apelor. (*Posidon*).

Noți. — După o legendă, Neptun ar mai fi avut încă o soție

Fig. 9. Neptun călătorind pe mare.

spumegîndă, nechezînd și bălînd cu picioarele pămîntul cu toată mîndria și putere. Minerva însă îl birue, făcînd să iasă din pămînt un mîștin cu rodul său plăcut și simbol de pace. Poetul zice :

*Plus modeste dans ses vaincîtes,
Minerve préférant le bonheur à la gloire,
Est maître l'ottioier, symbole de la paix,
Et Minerve obtint la victoire.*

Se zice că Neptun furios de această înfrîngere a înecat toată Ația.

Emblema lui Neptun era calul care pîia nechezău. Coama

a avut o mulțime de copii din amor cu diferite Nimfe luate ca amante, și toți au devenit răi, tâlhari, avînd un corp enorm și o putere excesivă ; și cu toate acestea Neptun a fost Zeul cel mai onorat în toată Grecia și Italia, mai ales în orașele maritime și în special în Peloponez, ce avea numele de locuința lui Neptun. (Ikitinion Posidonos). Romanii l-au cosnacrat luna Februarie pentru a-l face favorabil vîltoarelor navigațiunii. Libațiunile în onoarea lui se făceau cu apă de mare, de fluviuri și de fântîni, iar ca sacrificiu se aducea un taur alb, din care preștii și gîserau florea simbolii.

și anume: pe *Salacia*, o Nymphă din mare personificând apa sărată; de aci și numele de *Salt-salis, sara*. Dupa poezi însă, *Salacia* reprezintă fluxul mării, iar prin extensiune este simbol al umflării pasiunilor omenești, de unde apoi și cuvântul *salax-salacia*. *destrău, destrăbălare:*

ca rezultat al plăcerilor procurate de apa sărată. De altfel chiar și *sal-lis* nu însemnează numai *sare*, ci și un gust ales, deosebit, ce se însoțește de plăceri, și cu răsete vesele, ce aduc bucurie.

De aci și expresiunea de *salia-ris*, când voim să arătăm un os-

păț preparat cu cele mai gustoase și delicate substanțe culinare. Alții însă văd în *Salacia* pe însăși *Amphitrita*, care avea și acest supra nume *Investita* fiind cu aceste calități.

(Va urma)

I. Kirilo

Leilah doarme

de LECONTE de LISLE.

*Nici svon de-aripi, nici sunet de ape, nici murmure,
Un prof de aur cade pe iarba înflorită
Cu ciocu-i mic bea suc de purpur 'aurită
Al rodiei, bengalul cu pene albastre, sure*

*În mijlocul livezii gătită 'n roși mure,
Sub bolta cea senină de flăcări cotropită,
Stă Leilah fecioara de soare rumenită,
Apoi închide ochii sub umbra de pădure.*

*Pe brațul plin se-apasă cununa de iubire
Chihlibaria-i formă molatec colorează
Sandala 'mpodobită cu diamante fine.*

*Treptat, treptat adoarme, la dragul ei visează.
Cași un fruct de sânge ce de miresme pline
Dar sufletul îi-l umple și gura-ți însetează*

„Poeme barbare”.

Av. G. Hatmann

Atitudinea Germanului

*De prinzi vorbă c'un german,
Cu năpraznicul dușman
Care lumea-a răsturnat,
Este foarte încurcat.
De-i vorbești de România,
Îl sugrumă greu mânia;
D'aduci vorba de Oituz
Pleacă ochii 'n jos ursuz;
Iar de-î spui de Mărășești,
A pierit, nu-l mai zărești!*

N. Tîna

EPIGRAMA

Unui pictor.

*Pictezi acum pe Magdalena,
Cea mult îndurerată,
Și nu te uiji ce-adânc se roagă
S'o lași neterminată!*

Tomă Florescu.

PENTRU ȚARĂ

Era în luna Noembrie a anului 1916, în acele zile mohoșate de joamnă, când plătanele ce se răzietite ale armatei noastre se retrăgeau în grabă prin București. Dușmanii, era așteptat din moment în moment să intre în oraș. Groaza era mare și lacrimi multe se vărsau atunci pentru cei plecați să lupte pentru țara noastră mult încercată. Cu fiecare soldat care se depărta tot mai mult în zare se depărta și nădejdea celor rămași. Freamăt mare se auzi deodată și sponul teribil

cu dușmanii au intrat în oraș se lătea tot mai mult când pe bulevardul Colței se văzu gonind o ceată de călăreți români. Înaintea lor un tânăr ofițer posomorât cu sufletul sfâșiat că părșea un pământ scump al Patriei, galopa cu plutonul său ce se retrăgă acolo departe unde mai era încă pământ liber al țării. Dar deodată întremuraț își văzu oasa lui, făcu un semn și se opri brusc. Cu un strigăt de ulmire soția îi eși înainte. Mut de durere o apucă de mijloc, o străn-

se la pieptul obuciumat și retrăse sârui lung de adio îi apuse toată durerea lui...

Apoi scurț dădu o comandă și într'un gelop vijelios porcări spre bariera orașului pe când coco departe în ospățul străzii apărea palma patrulei dușmanii.

Și atunci din ochii ei cerți priveau cum dispărea tot mai mult, tot mai departe, prinșeră a oure lacrimi multe...

Era pentru țară!

Gogu Dumitrescu B.

ACEIAȘ POVESTE

E. I. . .

Ajară ninge.. A venit iarna cu întreg cortegiul ei de bucurii și suferințe.. Mai ales suferințe.

Ce puțină bucurie, dar câtă mizerie acoperă acești fulgi mari și frumoși ce cad încet și nepăsători. Privesc pe ferastră. Fulgii cad mereu topinduse în noroiul de pe strada.

Cerul e cenușiu.

Sunt trist..

Mi-amintesc de copilărie, de poveștile bunicii care petrecându-și mâna prin zăluzii blonzi ca aurul (așa era pe atunci, mă privea cu dragoste în ochii cuminți și plini de nevinovăție. Astăzi sunt intrinseci de o vedenie care nu țărtă..

Și mi povestea bunica..

A fost odată ea nici odată, a fost o fată de împărat nepus de frumoasă. Și pe fata asta o îndrăgise un biet cântăret.

Lumea îi oreda nebun.

Și-i plăcea fetei să asculte seara pe asfințit, cântecele străinului.

Și ei cânta.. Cânta mereu privind adânc în ochii ei mari și frumoși văzând acolo nesecată comori de fericire.

Cânta nebunul, fără să știe că va veni ziua în care va trebui să se oprească.

Și iată că fata cea frumoasă de împărat plimbându-se prin mărețele grădini ale părintelui său, zări pe Făt-frumos, care pe dată îi căzu drag.

Și tânjia fata de dorul voinei cului și seara pe asfințit, chema pe cântăret să-i aline dorul.

— „Cântă-mi, un câtece de dragoste“ îi ruga ea.

— „De dragostea cui?“

— „De a mea“ răspundea ea.

— „Și pentru cine?“

— „Pentru ei. Pentru cel de care-l iubesc“.

O! sărmane nebun, înstrună-ți lira și cântă dragostea altora..

Tu nu ești chemat în lumea celor fericiți.. tu cântă fericirea altora.

..Și cânta cântăretul.. cânta și lacrimii mari îi curgeau de obraji.. Iar fata îl asculta suspinând, purtată fiind pe valurile poeziei, gândindu-se la iubit.. și cânta cântăretul nebun..

Și veni ziua măreată a nunții. Toți împărații mari nuntiră timp de nouă săptămâni în șir.

Și-si luă Făt-frumos mireasa iubită și plecă cu ea în țări îndepărtate, unde este în veci primăvară, în țara florilor.

..Iar în bătrânele tinuturi părintești veni iarna grea..

Ningeau fulgi mari, tot mai mari, care acopereau grădinile frumoase, unde încolțise dragostea cântăretului. Și nebunul sta tot acolo, și în timp ce zăpada îl acoperea tot mai mult, el cânta, cânta.. ca în zilele de fericire când ea sta și îl asculta.. „Cânta și un zâmbet fericit în lumina fetei..“ cânta pentru ea..

Dar ea nu-l mai auzea..

Pierdută sub vraja dragostei în care o cuprinsese Făt-frumos, uitase pe cântăretul nebun.

Dar ei cânta.. cânta mereu până ce zăpada îl acoperi cu totul, și tot mai încet se auzea sunetul vocii sale, tot mai încet, până ce înceta cu desăvârșire.

Murise.. În țara primăverii, în țara florilor iubita lui era fericită..

Sărmane nebun.. Dormi în pace..

..Așa își povestea bunica, pe când eu ascultam cuminte.

Printesa frumoasă va trăi deapănuri ca și bietii nebuni. Unii plini de lumină și fericiți, alții în întuneric abia înăbușindu-și plânsul..

Const. L. Flavian.

Noembrie 1920.

Cântecul tăcerii

După un tablou al lui COROT

Liniște

Tăcerea a lăsat pe ape

Lenese pleoape..

Fumurii tușuri plâng pe malul serii

Cu arcuș de umbră cântecul tăcerii..

Peste zări de-odihnă cerul larg de vară

Pleură în tihnă liniște de țară..

Vis senin, penumbră, nesfârșiri uitate,

Vecinicii de-o clipă..

Și 'n singurătate

Doar stingheră-o luntre, lunecă pe unde..

Unde largi de ape.. Apele visării..

Peste care cade taina înserării.

Mircea Gheorghiu

POȘTA REDACȚIEI

AUREL MUNTEANU, IAȘI

Ascultă tinere un sfat
Pe care vrând, nevrând,
It vei urma neîncetat
Și chiar foarte curând:

Iubita ta e poezia,
O sput; — și cred firește
Dar vai, nu-ți știi ueomenia:
Ea nu te îndrăgește!

N. M.

UCENICIE

Poezilor începători, ucenici în marile ateliere literare.

Lohr scutură pe așăzi până
neaptea târziu fără el și numai a-
tunci căpă gerul și amorțea mâinilor.
Iarale salutară, acasă la el, la
frig și mizerie, cu ochii înlăcrima-
ți, cu fruntea plecată, asemenea
unui condamnat, dus spre esafod.

Pe un astfel de drum și într-o
asemenie stare sufletească, conce-
puse el „Sonetul Descăsurerei”; a-
casă îl scriso pe faris — cum a-
juase — și apoi... nici el nu-si mai
aduce aminte cum va făcut ca
„Sonetul” să cadă în mâinile ma-
relei Grîntea, prim redactor la
„Flori de Ghiță” revista cunoscu-
tă tipărită pe hârtie „promo”, cu
coperți colorată și tiraj pe anina.

Trecuseră câteva luni dela înăl-
țirea cu Grîntea; Lohr uitase de
el. Mai închogea el în minte că-
teva versuri, dar nu le așteruse
pe hârtie.

Intr-o seară liniștită de Februa-
rie, trecând prin fața vitrinei celei
mari a librăriei Lohr văzu un
număr din „Flori de Ghiță” și se
spumă: „O, Doamne! Nu! înșelau
privirile?.. Sonetul lui...”

Îl trecură lucrurile de bucurie,
făcându să râdă, citii sumarul de
zece ori și apoi iar începu să plân-
gă...

Sonetul lui...

Și aduse aminte, retrai în memo-
riile amarele clipe de atunci și bu-
zele lui înflătorite, șoptiră:

„Din moștenia ta de legii în care
sunt încântat...”

„Ma înalț ușor cu gândul...”

Dă... cât a plâns el în momen-
tele când lăsa scris; ce fericit era
el... fără să-l dea seama, se po-
nă în față și sără Căteasa.

Grîntea era acolo.

— „Doamne Grîntea... mulțu-
mă... Sonetul meu, te rog... as-
tu voi și eu o recită... n-ai parole
acum, dar...”

— „Imposibil, dragă, Veniuri,
le trebuie încheiate, eu... n-ai nu
sunt cine știu ce preocupat... nu
pot da din buzunare...”

— „Dar...”

— „Nu țineleg de ce te sprinzi
îșa... Ce să zici, e publicat...” ca-

reclere frumoase de litere la titlu,
numele tău ideu.

— „Cel puțin, numai să-ți văd și
eu așa jipărit.”

— „Ei! Lasă-mă în pace! Mă
plătisești... și Grîntea îi întoarce
spatele.”

Lohr porni iarși îndărăt plân-
gând de mânie.

— „Mentalitate!”

— „N'am ce să văd?! Cum v-
am vădece? Sonetul meu... versuri,
pe cari le-am scris plângând, nu
le comandă ca el; ticălosul!.. E
dreptul meu. Atăta lucru cer,
Vreau, simț nevoia să le văd... enu
le-ași citi, studiind vers cu vers,
cuvânt cu cuvânt, literă cu literă!”

De ce se poartă așa cu mine?
Revista mia promis-o el.

Cu câtă dragoste ar strânge-o el
la piept, și ce binecuvântate la-
crimi de fericire i-ar umzei geneli.

„Ce minciuni neruşinate sunt
„cuvintele” oamenilor astia mari...
Îi plătisești!”

Îmi dă cu piciorul, parcă aș fi
un câine jigărit, parcă versurile
nu s-a suflot din suflotul meu. Să ma
criji d-le Grîntea!.. dar strofele
tupte din suflota mea sunt în
stare să te prăvăle din „sferelor”
în care te crezi și pe care nu le
meriți.

Da! Să știți Doamne...!

Grîntea și suflet de poet.

Suflet neglijitor, mai bine.

Muncit de agonie gânduri ajunse
iar în fața vitrinei...

Da! ar avea banii!

Șar lăsa nemăncat; și ar cum-
păra-o...

Dar n-are!.. Șar vinde.

Ce să-ți vândă? S-ntrezie! Nu
i le-ar un nimic, nici de noue-
ni și revista costă senup.

Dar dacă șar dae în librărie;
și ocară revista, să-și censea So-
netul; să spuie în urma urmel că
n-are parole în deajuns și să
plore.

Poraj.

Când să pue n-are pe stăpă, so
opri.

Nu face!

Ce-ar zice lumea când ar aila că
el „Sonetul Lohr” umbla cu nee,
mesea mijlocul și apoi, fecăt să

se uite văzătorul în el erăt —
vezi așa e el... prost!.. La urma ur-
mei ce-ar fi... cine știe ce mare
lucru?!

Dar citi, ar mulțumi frumos și
da! ar vede, că negustorul e o-
bitazut, iar spune în față.

— „Doamne! Vorbesti cu Lohr
deja „Flori de Ghiță”

Ar înarmuri, creint!

Sigur... el scriitor și colabă
tr-biet librar, az.

Intră... Făcu câțva pagă și ar
întoarce.

— „Doamne! ce doamne!?”

— „Eu... am... căutat pe cineva
Ei!”

Nu poartă... n-are așla îndră-
neală... Văzătorii sunt obrocici.
Ce voce începătoare... par! ar fi
ministru... Șlapoi ar puful de
răe tot, când ar arde că el fer-
pelit, cu ghetole scâlcite, cu pă-
lăria ploaie pea urechi, e
Lohr autorul „Sonetului”.

Cine l-ar crede?!

Lumea începe să se răzreacă
pe scrieri. Plocoarele îi erau laghe-
tate... și Lohr tot în fața vitri-
nei era. Uitase de ger, uitase că e
nemăncat, uitase de tot și de toate.

O! pentru a nu știu căta cărți
sumar; răfot folo în gând, gâf
locul sonetului... I se părea că
vede titlul cu litere mari frumo-
se... Dar versurile?... Deschise
ochii mari să vadă.

Ah! și lucrurile astia... nici nu
pot vedea.

So cterse în grabă cu mânăca sa-
pră a paltonului, când un brânol
pușerul îl aruncă cât colo.

— „Pardon, trebuie să trag oblo-
na!”

Urătura călăbășcă a acceasta îi
străse călăbășca de dorere.

Atăta mângăere avea el și; pa-
tea privi de departe cerrea, neca
rară unde își avea încheș comora
sufletului său... „Sonetul” era flo-
ra cu petale de zăpadă, cu mire-
na dumnezească. Singura mângă-
ere!

Șlecom...

Rămase trăguit în locul unde fu-
cete aruncat, cu sufletul prins în
ghiarele deședebă, cu scrierea
stăruș...

Târgul de tot, când garda din post începu să-l dea țărcoaje. Lohr își dădu seama că strada e pustie, că omul poliției îl suspectează...

Și atunci vorai spre casă, muncit de gânduri:

„A fost un prost. Putea foarte frumos să citească în librărie, să mulțumească frumos celui care l-a servit și să plece pe-acasă în colo, ferit. Dacă ar fi făcut cineva gura... Dar cine era să se agate de el.

Prin ce crede și el că o lumea rea, nesimțitoare.

Ce stracu fire are și el!

Fire slabă de mulțere.

Că n-are voință, că e un ticălos.

Nu mai merge!

Trebuie să pule piciorul în prag, să ațigă cruce pe stierul zilelor

de ieri, să-l schimbe viața, să se descolțeze.

Altminteri, se duc și sentiment și inspirație și tot. Ajunge la Mărcuța.

Și, și făcu planul...

Și 'n noaptea aceea pe când re-
vista „Flori de ghiță” se odihnea
în voie pe cine stie ce birou luxos;
în timp ce fecioare nevinovate, cu
flori țesute din raze diamantate în
păr și cu privirea pierdută vorbeau
cu nesăvia în mărețarea frumoasă
seilor, plinelor de având versuri ale
lui Lohr, acesta adormi pe dușu-
mea, agribut sub palton, având
drept căpătâi două voluame vechi,
cine stie de când.

Am vorbit cu el acum câteva zile.
Seria benzile pentru abotații revistei
„Flori de ghiță”, iar când

are timp — nu se aștepta, dar fiindcă e mai târziu — mătură și prin birourile administrației.

— „Sufăr, înși cale de multe ori peste inimă.”

— „Mai rabdă și tu, îl încurajai.

— „Rabd! Inși făc „umecieja”

asa mi-a spus Grigora! Și totuși versurile mele pe lângă ale lui...

Cum se lăfăie el, ce bine șado!

— „El e „cațfa”!

— „Cațfa”? În literatura sunt „calente” și atâta tot! Ce suntem noi? Potcovari, băcani?

— „Probabil!

Lohr străse puzanii și mă „ovă” lui cu privirea, plângând:

— „Am eșit dintr-o mocirlă... și m'am afundaț în alta.”

George Mihail Zamfirescu

ECOURI

— Inregistrări literare —

„Inși e Societate literară” au spus unui „O nouă Societate literară” alții. În definitiv acelaș lucru. Și unii și alții au de obiect constituirea „Tinerilor Scriitori Români”.

Dar inexplicabil este faptul cum scrierilor unii și cum alții înființarea acestei Societăți, măcar că cei cari au ridicat această chestiune fac parte — dacă nu mă înșel, din Societatea Scriitorilor Români. Nu vreau să vorbesc despre cei cari în părerile date asupra înființării „Societății Tinerilor Scriitori Români” aprobă în toată această chestiune de cauză, caută să pună piedici. — de-așfel zădărnice — în înfrățirea unui act de reușită cărui — având în vedere scopul frumos ce Societatea în chestiune urmărește — s'ar putea

bucura chiar „Societatea Scriitorilor Români” că una ce lucrează în numele „frumosului”. Nu înțeleg deasemenea, întru est înființarea unei noi societăți literare, aparținând Tinerilor Scriitori Români, ar stirbi falna Soc. Scriitorilor Români!?

De remarcat însă, este că se găsește în sânul Societății Scriitorilor Români unele persoane cari în loc să dea o mână de ajutor tinerilor scriitori eu dor de muncă, — mă gândesc la ajutorul moral; iar nici de cum la cel material. — cauză să-i descurajeze închizându-le până și ușile redacției, în ceri s'au fuchis întocmai ca în ulște casele feudale.

De ce această respingere, care nu poate fi considerată decât ca născând dintr-o patimă? Acei cari sunt astăzi „acolo unde se găsește”

nu, și mai amănătoșe oarecum că au străbătut cândva acest drum atât de greu?... O știu prea bine; dar ce pot face când nu pot lucra altfel?..

Și atunci, neputând rezista porcișilor păgânoșe, nu ezită și deschid rubrica unei „stângace ironii”.

De un pueru însă, trebuie să se convingă aceste persoane: că prin înșasi articolele — contra, — ce le adresează „Societății Tinerilor Scriitori Români” — vrând să înșele opinia publică — nu fec de căt să înșalte prestigiul acestei Societăți a cărei deviză este: „prin noi înșine”, iar pe cei cari o formează să se mândrească și mai mult.

I. N. Minculescu-Mirandy

Administrația ziarului „UNIVERSUL” roagă stăruitor pe abonați și persoanele cari trimet bani prin mandat postal, să indice cîteț pe couponul mandatului scopul pentru care trimet sumele respective, măsură fără de care nu se poate da curs reclamațiilor eventuale.

Abonamentele la „UNIVERSUL” se fac la 1 și 15 ale fie-cărei luni, pe trei, șase și 12 luni, iar la „UNIVERSUL LITERAR” la „VESELY” și la „ZIARUL CALATORILOR ȘI AL ȘTIINTELOR POPULARE”, abonamentele se fac numai pe câte un an.

Dr. I. Mitulescu

Medic-șef al sanatoriului naturalist modern „Gr. Alexandrescu”
dă consultații zilnic pentru
BOALE de PIEPT
în str. Govaci (Oituz) No. 19 et.
dela 10 jum. — 12 jum. a. m.
(afară de Dumineci) 507.

Transporturi cu Autocisterna de Motorină și Păcură

execută avantajos

NOEL

Societate Anonimă Română de tracțiune mecanică
București.-Calea Victoriei No. 117

2131

CASA A. SCHULLER

Centrala Calea Victoriei No. 66.

Sucursala, Bulevardul Elisabeta No. 2.

— BUCUREȘTI —

precum și la sucursalele sale din Galați, str. Deciana 6 bis: Brăila și Focșani face cunoscut că sosindu-i un transport cu haine confecționate, paltoane, stofe, mătasuri, marquiseturi, stambă, americană, vatălină, ghete, pantofi, lumânări de prima calitate, saci Calcutta, sticle farmaceutice și de Frantzbrandwein, le-a pus în vânzare cu prețurile cele mai reduse

Comenzile se primesc la Centrala precum și la sucursale.

1841

LEMNE GER
FAG și
Cojite

Uscate

Transportate prompt
la domiciliu
vinde puțin

SMILOVICI, Pasagiul Român 8

Linjerie de Damă

special bărbătească
lucrează D-na Ionescu

— STR. CAMELIEI 1 —